



# FARNÍ ZPRAVODAJ

## NOVÉHO HROZENKOVA A KAROLINKY



2010/3

červen 2010

### Pouť za pouť

Z úst dětí se dovídáme pravdu. Zepete se jich, co je to pouť. Dovíme se asi tolik, že: „Pouť je, když... od Horňanska až po školu jsou na silnici krámky a mezi nimi i stranou kolotoče, střelnice, autodráhy a jiné atrakce.“ Je to zajisté pravdivý pohled na farní pouť, ale velmi částečný. Přesto však od

kazuje k dlouhé a pradávné tradici, v níž ještě navzdory globální sekularizaci zůstává pořád živých víc stálých tradičních prvků než proměnlivých. Půjdeme-li zpátky ke kořenům, zjistíme, že na této vnější podobě pouti se v průběhu staletí mnoho nezměnilo. Forma krámků je tak zpracovaná a dokonalá, že se na nich změnil jenom materiál a sortiment. Turecký med, cukrové růžencečky, perníková srdce, „klátky“ a studentská směs v krámcích našeho dětství došla dnes značného rozmnožení a obohacení, které ovšem příliš neláká, poněvadž je denně k dispozici v samoobsluhách. Kolotoče změnily pohon z ruční síly na elektřinu, ale jinak prakticky nepotřebují další vylepšování. Zmizely půvabně zapáchající zvěřince s ubohými vzorky vzácné zvěře, jejichž nejvzácnějším posledním představitelem byl had, měřící „od ocasu k hlavě tři a půl metru, od hlavy k ocasu tři metry osmdesát, dohromady osm a půl metru“ (kolikrát jsem toužil přeměřit ty podivuhodné míry!), a nevyskytují se už ani silní muži, lákající soupeře a nabízející odměny tomu, kdo je dokáže dostat na kolena. Ale to všechno byly už jen pozůstatky slavných středověkých komedií, bujarého řádění kejklířů a manéží s



velbloudy, krokodýly a dvouhlavými tetaty.

Nedověděli jsme se však – a asi by nám to neřekli ani držitelé stánků, stěhující se z místa na místo podle pouťových kalendářů – proč se toto vytržení ze všednosti vůbec koná. A odpověď je stejně stará a pořád jednoduchá: slavíme patrocinium, farní jmeniny, svátek patrona farnosti, kterému je zasvěcený kostel. Jeho moci, slávy, pověsti a úctě měla odpovídat i tato zevnější paráda,

rámus a mimořádné veselí. Můžeme dokonce tvrdit, že takováto okázalá „pouť“ je trvalým znamením vítězství církve nad bludem gnosticizmu. Gnostikové, proti nimž bojoval už svatý Pavel a všichni staří církevní Otcové, neuznávali důstojnost těla a všechny jeho projevy považovali za hanebné. Tím byl vlastně popírán význam Vtělení a základní tajemství spásy. A tady někde, na samém počátku křesťanství, jsme u samého pramene pouti. Jakmile se totiž slavení Eucharistie přeneslo ze soukromých bytů do veřejných bohoslužebných prostor, konalo se na hrobech mučedníků. A kde tyto hroby nebyly, opatřily se pro oltář ostatky svatých mučedníků (a později i jiných světců), kteří se tak stali ochránci, patrony, příslušného křesťanského společenství, které bylo hrdé na tento patronát a náležitě jej slavilo: nejen duchovní, bohoslužebnou slavností, která byla výrazem společenství svatých, ale také okázalostí slávy vnější, která měla moc a sílu patrona ukázat i nevěřícím. Radovánky duchovní a tělesné šly tak ruku v

ruce po celá staletí církevních dějin až po naše dnešní stánky kramářů nejen místních, ale i asijských, s největší pravděpodobností buddhistických nebo ateistických, které nám velmi vhodně a hmatatelně mohou reprezentovat misijní rozměr církve. Asi bychom příliš neuspěli, kdybychom se dotazovali jednotlivých kolotočářů nebo provozovatelů videoher (kteří nahradili zvěřince) na patrona naší poutě. Ale nemylme se. Nedělejme si však iluze: středověcí kejklíři, pištcí a voditelé velbloudů a lam toho asi o svatých také věděli pramálo, ale přesto se poctivě přičiňovali o lesk jejich svátku, snad o poznání výrazněji, než dnes prodavači brýlí a riflí, postávající unaveně pod svou plachtou.

Zkrátka „pouť je když... je toto všechno řádně pohromadě“, od liturgického shromáždění přes sváteční oběd po kravál u kolotočů a soustředění u střelnice.

Mojmír Trávníček

#### Jsem tvůj služebník

Pane, jsem tvůj služebník,  
syn tvé služebnice.  
moje pouta jsi rozvázal;  
oběť chvály Ti chci přinést.  
mé srdce a můj jazyk ať tě velebí,  
celý můj život nechť říká:  
Pane, kdo je jako ty?  
Odpověz mi a duši mé  
řekni: Jsem spása duše tvé.

Jak snadno jsem se dokázal  
vzdát toho, co mě předtím těšilo.  
co ztratit jsem se hrozil dřív,  
s radostí dokázal jsem odhodit.

Mé srdce zbavilo se pout.  
A já jsem k tobě promluvil,  
mé světlo, moje bohatství,  
má spása, Pane, Bože můj.  
(Modlitby svatého Augustina)

## Čtrnáct svatých pomocníků - 3. část

### Svatá Barbora

Mezi svaté pomocníky jsou zařazeny tři ženy, současnice, umučené na počátku 4. století: sv. Barbora, Kateřina a Markéta. O jejich životě toho mnoho jistého nevíme, jako u většiny mučedníků nejstarší křesťanské éry, ale jejich úcta přetrvala tisíciletí a přinejmenším jejich jména patří stále mezi oblíbená dívčí křestní jména.

O sv. Barboře víme především to podstatné: byla umučena r. 306 v Nikodemii, dnešním Izmidu v Turecku; podle legendy vykonal rozsudek římského místodržitele její vlastní otec, který fanaticky nenáviděl křesťany. Když se mu nepodařilo dceru izolovat před jejich vlivem – uzavřel ji v nepřístupné věži, odkud před ním uprchla – vypátral ji v úkrytu v horách a vydal k mučení: byla bičována a nakonec popravena stětím za císaře Galeriana Valeria Maximina, který patřil k nejkrutějším pronásledovatelům křesťanů. Podle legend bylo její mučení provázeno zázraky. Z nich se



pak odvíjely její četné patronáty. Byla vzývána jako ochránkyně věží a pevností, horníků, sedláků, stavebních dělníků a zedníků, architektů, pokrývačů, zvonařů i zvoníků, kovářů, kameníků, tesařů a hrobníků, zajatců a vězňů, kloboučníků, kuchařů, řezníků, dívek, dělostřelců a hasičů, proti ohni, bouřce, horečce a moru, umírajících a za dobrou smrt. Není divu, že byla zařazena mezi pomocníky v nouzi. Její kult byl v západní Církvi rozšířen již v 8. století a vrcholu dosáhl od 14. století.

Úcta sv. Barbory byla rozšířena hojně i v Čechách, její chrám v Kutné Hoře patří k perlám gotiky. V barokních kancionálech je řada písní k její počtě: Michnův zpěvník Svatočinná muzika (1661) ji vzývá společně se sv. Cecilii a Kateřinou, ale také samostatnou písní o devíti slokách. O století později Bočanův kancionál Slavíček rájský (1719) vedle jedné kratší, sedmis-

lokové písně zná i dlouhou poutní píseň o jednatřiceti slokách! – Z rozmanitých zvyků, spojených se svátkem sv. Barbory 4. prosince (oslavy dělostřelců a horníků) se zachovalo řezání třesňových větvíček, „barborek“, které rozkvétají o Vánocích. Je to symbol svíce jako zvěstovatelky naděje v adventní době. „V chladu našich časů nám chce tato svíce připomenout, že Bůh svou dobrotou a vlídností rád zahřeje naše srdce a probudí v nás nový život“ (A. Grün)

Při pokoncilní reformě liturgického kalendáře byl svátek sv. Barbory z celocírkevního kalendáře vyškrtnut, což ovšem neznamená likvidaci nebo zákaz jejího kultu, který s mimořádnou intenzitou přetrval dlouhá století. Hlavně bychom neměli na ni zapomenout jako na patronku umírajících a dovolávat se její pomoci a ochrany například starou liturgickou modlitbou: „Prosíme tě, všemohoucí věčný Bože, abys nám přispěl na pomoc přimluvami tvé svaté mučednice Barbory; abychom nezemřeli náhlou a nenadálou smrtí, ale byli na cestu opatření tvými svátostmi a zaštitěni před všemi viditelnými i neviditelnými nepřáteli a zloduchy, a tak dospěli do vlasti věčné. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.“

Připravil Mojmir Trávníček

## Známe svůj kostel? - 10. část

Zůstáváme v blízkosti obrazu Panny Marie i když pokračujeme k oltáři. Naproti dvojici obrazů vpravo je boční vchod do kostela. Nad ním je velmi vhodné místo pro podélný triptych, na Valašsku velmi známý: Valašská madona. Je to kopie věhlasného obrazu Adolfa Liebschera (1857-1919), příslušníka generace Národního divadla, který za pobytu v Novém Hrozenkově vzbudil pozornost obrazem Valašská svatba (prodán do USA). O deset let později – k národopisné výstavě v Praze – namaloval opět na Hrozenkově (a podle živých modelů z obce) svůj slavný vánoční triptych. Koupil jej Spolek pro vystavení kaple na Radhošti (tam byl originál dlouhá léta umístěný). Dnes je originál v kostele sv. Martina ve Frenštátě p. Radhoštěm, ale bylo pořízeno mnoho kvalitních kopií. Středem triptychu je klanění pastýřů v Betlémě. Panna Maria je ve valašském kroji velmi precizně zpodobena; valašské lidové motivy jsou zřetelné i na architektonických prvcích. Jesličková atmosféra je intimní a poetická, celá scéna je uchopena jako motiv z lidové písně. Působení světla a šera podtrhuje vroucnost a prostou zbožnost. Poboční výjevy znázorňují Zvěstování pastýřům a Cestu pastýřů do Betléma –

valašský, místní charakter celé kompozice je tím ještě zdůrazněn.

V tomto místě bočního vchodu – na protější, jižní straně je rovněž slepý vchod, zazděný, naznačený jen zvenčí nefunkčními dveřními křídly – dochází k jistému zlomu, který ohlašuje, že jsme již blízko vlastnímu bohoslužebnému prostoru. Ve výzdobě přichází ke slovu třetí rozměr – plastika. Na jednoduchých podstavcích ve výši obrazů křížové cesty jsou u stěny postaveny dvě sochy, po každé straně jedna, které se zvedají až do výše oken. Po pravé straně je to socha Božského Srdce Páně v podobě Dobrého Pastýře, vlevo je stejně velká socha sv. Josefa. Jde o díla novější doby, zřejmě výrobky některého chrámového družstva, zajišťujícího ve XX. století dekorace kostelů: sochy prosté a nenáročné (hlavní pozornost nesporně upoutá složitě řásnění dlouhých splývavících plášťů obou postav), neurážející dobrý vkus.

Kristus drží v levé ruce hůl a po boku má čturu; je zřejmě na cestě za ztracenými ovce, které jako by pravici pozvednutou k pozhánání nebo oslovení přivolával. Na hrudi vidíme jeho tmím ovinuté Božské Srdce, trpělivé a nej-

výš milosrdné – jak nám napovídá jedna invocace litanie. I při běžném procházení kostelem můžeme ho samozřejmě pozdravit kteroukoliv z těchto invocací, které se při modlitbě litanie k Nejsvětějšímu Srdci Páně tak zarývají do našich nesvatých srdcí. Vnímáme je především jako „smírou obětí za naše hříchy“, jako „potupami nasycené“ a „pro naše nepravosti ztrýzněné“ – ale především a nade vše jako „Krále a střed všech srdcí“.

Socha sv. Josefa na protější straně představuje další osobu svaté Rodiny. Je to světec mlčenlivý a tichý, protiklad našeho až příliš hlučného světa: „Jsi tam, kde se nerouhá, kde se neklne, jsi protivnožcem řinčivých prohlášení a slov za babku“, oslovuje ho katolický básník. Litanie k sv. Josefu dnes v kancionálu nenacházíme, ale je dost knižních zdrojů, kde je k dispozici. Z invocací můžeme k pozdravení sv. Josefa zvolit kteroukoliv, všechny vystihují jeho veliké a trvalé poslání v Církvi. Z hlediska dnešních potřeb a v návaznosti na poslání ostatních světců, jejichž působení nám připomínají obrazy v našem kostele, se jeví jako neaktuálnější zvolání: „Oporu rodin“, „patrone umírajících“ a „záštito Církve svaté“.

(pokračování příště)

Připravil Mojmir Trávníček

☞ Když trpíme hodně, máme možnost ukázat Bohu, že ho milujeme. Když trpíme málo, máme málo možností, abychom projevíli Bohu svou lásku. Když netrpíme vůbec, naše láska není velká ani čistá. ☞

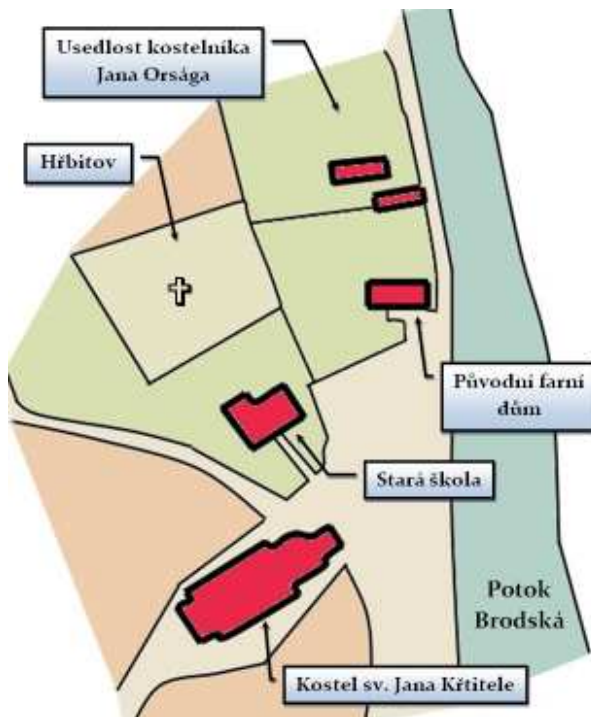
## Krátké povídání o faře a původní kapličky

V různých povídáních o historii se již mluvilo o mnohém. Nyní bych chtěl poukázat na vývoj naší farnosti, na původní faru i na původní kapličku.

Z prvopočátku, v období po vzniku naší „dědiny“ roku 1649, byli zdejší usadlíci většinou přistěhovaní ze sousedních i vzdálenějších panství. Byla to taková skrumáž několika rodin z různých koutů Moravy a Horních Uher (tedy Slovenska), kteří se teprve poznávali. Společně pak docházeli každý třetí týden až na Vsetín do kostela na nedělní mši. Během následujících 30 let museli čelit dvěma útokům tatarských kočovníků, kteří mnoho lidí unesli, některé rodiny zmizely úplně. Na přelomu 17. a 18. století se již ale v obci tvoří základna starousedlíků, kteří určitým způsobem rozhodují o dění na Hrozenkově. Taková místní obecní rada. A tak na mnohý jejich popud se Hrozenkov rozvíjí ve velkou obec. Už v létě roku 1717 představení obce posílají žádost o povolení stavby kapličky. Ta je však zamítnuta, prý že „Hrozenkovjané“ nechodí pravidelně na nedělní mše na Vsetín. Jsou zde však alespoň vysláni jezuité, kteří konají bohoslužby pro místní přímo v obci.

Za pomoci farníků je roku 1740 postaven nový dřevěný dům hned u potoka Brodské. V tomto domku se učilo a konaly se zde i bohoslužby. Nicméně během následujících deseti let se místním podařilo u panství prosadit projekt výstavby kaple. A tak roku 1752 je dokončen dřevěný kostelík a zasvěcen sv. Josefu. V čele měl malou věž i se zvonem.

Mše svaté, křty, pohřby i svatby zde vykonávají jezuité i dominikáni, občas sem přijede kněz ze Vsetína. Kostelík stál pod dnešním hřbitovem, kolem kostelíka se i pohřbívalo, ale už jen krátce, později se v následujících letech je v obci znovu „zmatek“. Mno-



ho mužů narukovalo do vojska, někteří se bouřili a nechtěli plnit panské nařízení, navíc ze Slovenska zde neustále konali výboje tamní poddaní. Představenstvo obce však znovu vybojovalo příslib na výstavbu velkého farního kostela. Z císařského církevního fondu tak byl postaven nový velký kostel, jak ho známe dnes. A ten je roku 1790 vysvěcen sv. Janu Křtitele.

Fara je umístěna do dřevěného domku u Brodské, do téhož domku, kde se dříve konaly bohoslužby a doteď se vyučovalo. Původní dřevěný kostelík je rozebrán a na tomto místě je postavená nová zděná škola. K faře je přistavena hospodářská stavba a mladý Jan Orság, který má dům hned vedle farního, se ochotně ujmá kostelnické funkce i v novém kostele a tuto funkci vykonává dalších bezmála 50 let. Ještě nějaký čas se zde v působnosti co dva roky střídají dominikáni, po nich pak přicházejí kaplani. Vždy jsou ale v hrozenkovské farnosti alespoň 2 kněží.

V říjnu 1836, v době kdy je na Hrozenkově epidemie cholery, přichází do naší farnosti nový kněz P. Tomáš Blatník. Vidíce v jakém žalostném stavu je farní budova, a že tomu domu hrozí zřícení, vůbec na faře nepobývá, ale přespává s kaplanem u kostelníka Jana Orsága i u jiných farníků. O dva roky později se staví fara nová, zděná, hned nad původní farou. Ta je rozebrána a na jejím místě je postavena hospodářská stavba, která stojí částecně dodnes.

A tak jsme se dostali k obrazu dnešnímu. Už přes 170 let je tvář fary a jejího blízkého okolí prakticky nezměněna. Pamatujme si, že máme v obci cenné památky po našich předchůdcích. Jak kostel, faru, starou školu, hřbitov, tak i odkaz toho, že kdysi tu naši pradávni předkové nechali kus sebe ve stavbách, které tu máme dodnes. Vzpomínejme na ně v našich modlitbách.

*Připravil Martin Valíček*

## Noc kostelů 2010 v Karolince

Letos poprvé proběhla v Karolince v kostele Panny Marie Karmelské dne 28. května 2010 akce, která již začíná mít tradici po celé Evropě a to NOC KOSTELŮ.

Kostel, chrám nebo modlitebna jsou představeny tak trošku jinak – a to skrze připravený program, na který se může přijít podívat kdokoli – nejen věřící.

V Karolince jsme začali „Biblickou pantomimou“, která byla spojena se soutěží pro mladší diváky. Děti k Karolince nacvičily tři podobenství a ostatní hádaly o která podobenství se jedná. Nejtěžší bylo uhodnout zmodernizované podobenství O milosrdném

samaritánovi. Poté se představila v novém omlazeném složení Schola z Karolinky a následovaly Nešpory z chrámu Notre Dame v podání pana Josefa Víta. Celý program zakončil P. Rastislav Kršák svou poutavou přednáškou s promítáním o misiích (jeho misijním působištěm byla Papua-Nová Guinea).

Účast byla poměrně velká a velmi děkuji všem, kteří se ochotně účastnili vytváření programu – stálo je to jistě mnoho času, přípravy a nácviku. Děkuji také všem, kteří nás přišli podpořit a program NOCI KOSTELŮ se zúčastnili.

*Za pořadatele Martina Havlová ml.*



*Podobenství o ztracené minci*

☞ *Ježíši, příteli osamělého srdce, Ty jsi mým přístavem, mým pokojem Ty jsi jediná má záchrana.* ☞  
☞ *Čím větší temnota, tím větší musí být i naše důvěra.* ☞

## ...ZPRÁVY Z ORLA...

### Jak se vyrábí dřevěné kolo?

Pokud na tuto otázku nevíte odpověď, zajděte do kolařské dílny pana Augustina Krystyníka do Nového Hrozenkova. Děti z Orla a jejich vedoucí byli v této dílně na exkurzi dne 10. dubna 2010 a viděli nejen výrobu dřevěných kol od začátku do konce, ale také měli možnost seznámit se s nástroji, stroji a zařízeními potřebnými pro jejich výrobu. Pan Krystyník nám ochotně vysvětlil, z jakého dřeva se kola vyrábějí, způsoby výroby, jak se dřevo opracovává, k čemu se dřevěná kola používala dříve a k čemu v současnosti. Nevyrábí se zde jen kola, ale i celé dřevěné trakaře, dřevěné vozy na seno „žebříňáky“, ale i sáně a velikonoční řehtače a klapače. Exkurze se všem moc líbila a pokud budete mít čas, zajděte do této kolařské dílny. Stojí hned vedle památníku Antonína Strnadla.

### Maminkám k svátku

Druhou neděli v květnu, kdy slaví všechny maminky na celém světě svátek „DEN MATEK“, pořádala jednota Orla Nový Hrozenkov kulturní vystoupení v sále Lidového domu. Začínalo se v 15:00 hodin, po skon-



Den matek

čení Májové pobožnosti, kterou ve zdejší kostele vedl P. Marek Poláčík. Maminkám při vstupu do sálu rozdávaly orelské děti kytičku, jako malé poděkování za starostlivost a péči, kterou věnují, nebo věnovaly svým dětem. Nedělním odpolednem provázeli moderátoři Veronika Šarmanová a Pavel Ohryzek a celkem se na pódiu vystříдалo bezmála osmdesát účinkujících. Cimbálová muzika Malá Kotula zahrála několik písniček pro obveselení, děti z Drobotiny - nejmenší děti valašského souboru předvedly co pěkného se naučily tančit, nechyběly ani mladší děti ze souboru Vranečka s ukázkou valašských písní a tanců. Děti ze Scholy zase zazpívaly písničky při kytaře a nejmenší děti

z mateřských škol - ze středu obce a z Vranče, předvedly pásma písniček, básniček a říkadel o maminkách a pro maminky. V průběhu odpoledne vystupovaly také děti z Orla s přednesem básní a děti ze ZUŠ Karolinka s hrou na flétnu a akordeon.

V závěru kulturního odpoledne bylo tradiční vyhlášení vítězů dětské malířské soutěže „Hrozenkovská paleta“.

Po skončení vystoupení dostali všichni účinkující od orelské jednoty sladkou odměnu.

### Putování „PROTI PROUDU“ s hledáním pokladu

To byl název akce, kterou připravili vedoucí pravidelných orelských cvičení pro děti z Orla na závěr tohoto školního roku. Jelikož se blíží konec června a brzy začnou prázdniny, vypravili se jedno čtvrtě odpoledne orelské děti se svými vedoucími na pěší pochod od základní školy proti proudu řeky Bečvy. Nedošli daleko i z toho důvodu, že měli se sebou menší děti a ty by dlouhou túru nezahládly. Došli po nakreslených šipkách až pod kopec Majkovec, kde se odpoutali od hlavního toku řeky a dál šli proti proudu malého potůčku až tam, kde se objevil nápis „CÍL“. To byla úleva. Cíl byl blízko potoka, od kterého šel, v tom teplém odpoledni, příjemný chládek. Cestou ještě děti sbíraly

různé rostliny a v cíli jsme společně určovali jejich názvy. Po krátkém odpočinku děti plnily různé soutěžní úkoly a kdo je měl splněné, mohl v potůčku stavět hráze. Děti přemýšlely, jak nejlépe utěsnit hráze, aby voda z vytvořené tůňky neutíkala a jakmile některé z nich uvidělo blízko potoka jíl, bylo jasné, čím se prosakující hráz zalepí. Nepomáhalo je upozorňovat, ať si neumažou oblečení. Touha dodělat rozdělanou práci byla silnější. Tak nezbyvalo nic jiného, než vyhlásit poslední úkol a tím bylo nalezení ukrytého pokladu. Děti měly za úkol rozšířovat větvu, ve které bylo ukryto místo uloženého pokladu. Po zdárném splnění i této překážky



na exkurzi

byl poklad nalezen a poctivě rozdělen loupěžnickým způsobem mezi všechny děti.

Všichni jsme se na závěr pomodlili a poprosili Pannu Marii o ochranu v době prázdnin. Tím jsme ukončili pravidelná orelská cvičení a uvidíme se opět po prázdninách.

„Zdař Bůh“  
sepsal Pavel Ohryzek  
vedoucí Orla

### Po stopách českých světců

Ve čtvrtek 3. června 2010 se uskutečnilo již tradiční soutěžní odpoledne pro děti vsetínského děkanátu – PO STOPÁCH ČESKÝCH SVĚTCŮ v kostele P. M. Karmelské v Karolině. Letos bylo nachystáno 5 stanovišť – bl. Hroznata, sv. Anežka, sv. Zdislava, sv. Jan Nepomucký a ostatní světci 12.-14. stol., na kterých soutěžící plnili nejrůznější úkoly a odpovídali na záladné otázky postav, které jednotlivé světce představovaly.

Na závěr dostali všichni zaslouženou odměnu a kromě zážitků si zajisté odnesli také mnohé nové poznatky. Děkuji všem, kteří se na organizaci této soutěže podíleli.

Martina Havlová ml.

### Májka na „Domečku“

Stejně jako v loňském roce, tak i letos jsme společnými silami postavili na zahradě „Domečku“ májku, kterou jsme 1. června za místního veselí pokáceli.

U kácení nechyběl samozřejmě starosta Puchýř, polesný, policajt, brankář Vokoun s Jágreem a rozhodčím. Zástup uzavírala neklidná roztleskávačka. Co by to bylo za veselí, kdyby hudby nebylo. K poslechu a tanci hrála Veselá čtyřka.

Za Charitu Nový Hrozenkov  
Judita Orságová

☞ *Mojí největší touhou je, aby duše poznali, že Ty jsi jejich věčným štěstím, aby uvěřili v Tvou dobrotu a oslavovali Tvé nekonečné milosrdenství.* ☞



## Více než tři desetiletí na jihoamerickém kontinentu

*Páter Bernard Kulha, SVD působí již 34 let na jihoamerickém kontinentu. Jeho misijní působení se naplno mohlo rozvinout po roce 1968, kdy opustil Slovensko, studoval v Irsku a nastoupil na svou první misi do Paraguaye, kde pracoval 11 let. Momentálně působí jako misionář již 23 let v Bolívii.*

Velkou část Bolívie tvoří náhorní rovina, která se jmenuje Antiplano. Začínal jsem v této oblasti, pracoval jsem tam 10 let. Dva a půl roku jsem byl přímo na náhorní plošině a 7 let jsem byl v Coripate, kde se pěstuje koka.

Antiplano leží ve výšce 3500 m. nad mořem. V této oblasti je život poměrně těžký. Pěstují se zde brambory, lidé chovají drůbež, jsou zde lamy, dále alpaca - zvíře podobné lamě, ale trochu menší. Lidé jsou tu pracovití a mají smysl pro společenství, pro komunitu. Když se něco stane, hned to vyšetřují. Když např. udeří blesk, ptají se, proč se to stalo. Kdo je na vině? Cítí, že v přírodě je rovnováha a když se naruší, hledají viníka. Místy zde je cítit pověrčivost. Stalo se například, že zemřelo nepokřtěné dítě, když právě přišly mrazy. Lidé to připisovali tomu, že dítě nebylo pokřtěno. Toto má vliv i na naši práci.

Život zde byl dost těžký. Ačkoli Coripata je ve výšce 1700 metrů, chodili jsme i 2-krát do týdne do hlavního města La Paz, které už je o dost výše. Z Coripaty se musí vystoupat až do výšky 5000 metrů, pak se sestoupí do výšky 3600 metrů do La Paz. Na vrcholu bývá sníh.

Do druhé oblasti patří údolí ve výšce asi 2500 metrů-Cochabamba. Zde je podnebí již subtropické. Sníh tam skoro nikdy není. Podnebí je zde stále jako na jaře. Není ani příliš zima, ani moc horko. Teploty vystoupí v létě na 30-32 stupňů. V zimě neklesnou pod nulu. Pěstují se zde subtropické plodiny: pomeranče, filky, kukuřice. Vyrábí se tu nápoj „čiča“, je to něco jako pivo. Umele se kukuřice, nechá se vykvasit, a po určité době se to převaří. Celý proces výroby tohoto nápoje trvá kolem dvou měsíců. Řeky v této oblasti tečou více na sever a začínají tam amazonské pralesy.

Třetí oblast je nížina na východě země. Bývají tam velká horka a poměrně sucho. Někdy 40 i 45 stupňů. V letním období bý-

vají vydatné deště. Od listopadu do února je nejteplejší období a také mnoho prší. V této oblasti je rozvinutý i dřevařský průmysl a chov dobytka, protože jsou zde vhodné pastviny.

Podle těchto tří oblastí můžeme rozdělit i obyvatelstvo. Lidé z Antiplana jsou spolehliví, pracovití a nemluví hodně. Snaží se stěhovat do níže položených oblastí, kde je život lehčí. Obyvatelé v níže položených oblastech nejsou tak pracovití, ale jsou přátelštější. Nedá se na ně velmi spolehnout.

Začínal jsem ve vysokohorské oblasti, pak jsem byl v Cochabambě. 4 roky jsem pracoval

zde, Ekvádor, Peru, Bolívie, i severní část Argentiny a Chile. Inkové používali koku jako povzbuzující prostředek. Používali ji i jejich bojovníci. To jim pomohlo vlastně obsadit tak velké území. V dobách kapitalismu, kdy se začalo rozvíjet hornictví, se koka používala jako osvěžující prostředek. Po jejím užití horníci neměli hlad a povzbuzovalo je to k práci. V druhé polovině minulého století začali lidé z koky vyrábět kokain. Tehdy přišly všechny problémy, které dnes známe v souvislosti s drogami a jejich užíváním.

Koka se pěstuje od nepaměti. Lidé se brání zákazu jejího pěstování. Problém je však v tom, že drogy jsou vyváženy do vyspělých zemí, jako USA, Evropa, Japonsko, a proto tyto země tlačí na to, aby bylo pěstování koky omezeno. Na pěstování koky jsou vyhrazeny určité území, které mají pokrýt spotřebu v Bolívii, aby se předešlo výrobě drog a jejich vývozu do zahraničí. Skutečnost je však taková, že na jednom území se koka potlačí a zaseje se jinde. Největšími pěstovateli koky v Jižní Americe je Bolívie, Ekvádor a Peru.

V Bolívii je nedostatek kněžských povolání a stále přicházejí misionáři ze zahraničí. Když jsem pracoval v našem formačním domě, tak mě jeden biskup po-

zval na mise v náhorní rovině. Šli jsme do kopců, navštěvovali jsme osady v horách. Na některých místech nám řekli, že kněz u nich nebyl až 10 let. Zde jsem skutečně viděl, jaký je v Bolívii nedostatek kněží.

Mnoho misionářů přichází z Polska. Ze západní Evropy je tam hodně Němců, Španělů, Ířčanů. Máme i misionáře z USA. Co se týká verbistů, nejvíce nás přichází z Asie - Filipíny, Indie, Indonésie. Ze Slovenska jsme tu čtyři. Pomáhají nám katecheté a ministranti. Ministrují nejen chlapci, ale i dívky. Jednou týdně se scházejí, mají společné hry, zábavu a také se společně modlí. Máme takový systém, že každá z těchto osad má svého náboženského vedoucího. My tyto lidi na misijní stanici připravujeme na tuto práci. Když jsou připraveni, mohou pak vyučovat v osadách a připravovat mládež na přijetí svátostí. Tito laičtí katecheté jsou velkou pomocí každého misionáře.

*prevzato a upraveno z www.svd.sk*



*P. Bernard Kulha, SVD*

val jako vychovatel v semináři v Cochabamba. Nyní pracuji na nížině, na východě. Tato oblast je známá tím, že tam byly tzv. "Redukce". Evangelizovali zde jezuité a vytvářeli komunity, kde lidi i ochraňovaly. V oblasti, kde byly Španěle bylo zakázáno otroctví, ale v oblasti, kde byli Portugalci (Brazílie) ještě zakázáno nebylo. Proto se "lovili" lidé, které odvěkli pracovat na plantáže. Jezuité se o tom dozvěděli, proto zakládali osady, které byly jakousi "samosprávou". Byl tam určitý řád a lidé měli větší bezpečnost. Měli společné pole, která obdělávali. Misionáři je připravovali na křest. Mnozí lidé Indiány nepovažovali za lidi. Říkali, že Indián nemá duši. Proto misionáři měli hodně práce. A to nejen s indiány, ale také s vlastními lidmi, kteří tam chtěli zbohatnout na úkor Indiánů, ba dokonce i bílých.

V Bolívii se neustále pěstuje koka, která se pěstovala již před příchodem Španělů. Inkové měli velkou říši. Patřila do ní část Bra-

✂ *Je velká věc, když dokážeme využít přítomnou chvíli.* ✂

✂ *Velká láska dokáže malé věci proměňovat ve velké. Jenom láska dává našim skutkům hodnotu.* ✂

## Sr. Marta – Anastazie Helisová

### Česká kongregace sester dominikánek

O více než pět let mladší sestrou Sr. Sabiny – Veroniky Helisové, jejíž životopis jsme vám předložili v minulém čísle Farního zpravodaje, je Sr. Marta – Anastazie Helisová, která je řádovou sestrou České kongregace sester dominikánek.

Narodila se v chudé zbožné valašské rodině 14. ledna 1929 v Novém Hrozenkově jako 9. dítě. Maminka jí zemřela dva roky po jejím narození na slabost a zápal plic po porodu dvojčátek – děvčátek, která také zemřela. Dva malí sourozenci, kteří se narodili před ní také zemřeli, a tak zůstala v rodině jako nejmladší sedmé dítě. Za rok po smrti maminky si tatínek přivedl novou ženu, také vdovu, která měla již tři odrostlejší děti. V nové tatínkově manželce našly děti dobrou a velmi obětavou maminku.

Školní vzdělání nabyla pouze základní osmileté a do svých šestnácti let pracovala se svými rodiči na malém hospodářství. V době druhé světové války byly v Novém Hrozenkově ve škole ve Vranči dočasně ubytovány řádové sestry dominikánek. Přijela za nimi v červnu 1945 do Olomouce Řepčína. V roce 1946 přijala řeholní roucho a nastoupila dvouletý noviciát. Po obnově slibů na tři roky v roce 1949 byla asignována (převedena, umístěna) do Prahy do ústavu slepců. Zpočátku vypomáhala při běžných domácích pracích, ale po absolvování zdravotního kurzu ošetřovala slepé chovance. Po roce 1955 strávila chvíli v domech v Korkorech a v Broumově. Poté byla ze zdravotních důvodů poslána do Svobody nad Úpou, kde sestrám vypomáhala při úklidu a praní prádla.

V roce 1958 byla poslána do sociálního ústavu mentálně postižených dětí ve Střelicích u Brna, kde pracovala 26 let. Zde si doplnila vyšší zdravotní vzdělání i pedagogické minimum,

jak to okolnosti vyžadovaly.

Práce u dětí měla skončit 1. června 1984 a řádové sestry měly nahradit civilní zaměstnanci. Avšak v březnu toho roku upadla na schodech a zlomila si kyčelní kloub. Nastaly těžké zdravotní komplikace, embolie do plic, a tak téměř půl roku čekala než mohlo dojít k operaci.



Koncem roku 1984 přijela do domu v Kadani o vysokých berlách. Po rehabilitaci asi od března do listopadu vypomáhala při ošetřování nemocných sester. Koncem roku 1985 jí však byla zjištěna tuberkulóza, a tak znovu putovala na pět měsíců do nemocnice. Po návratu z nemocnice opět pomáhala při ošetřování sester.

V roce 1990 byl úředně vrácen dům ve Střelicích u Brna. A tak se po šesti letech ještě s jednou sestrou vrací do Střelic. Civilní důchodci byli postupně přesunuti do nově upraveného domova v Zastávce u Brna a uvolnili tak místo sestrám. Pracovala zde jako vedoucí v prádelně, pečlivě se starala o kapli a její výzdobu, měla na starosti hosty a jejich ubytování v domě

a pečovala též o domácího kněze v době jeho nemoci.

Ve Střelicích u Brna byl zřízen Charitní domov pro sestry dominikánek – Konvent sester dominikánek. Jsou zde umístěny sestry, které již potřebují péči a starost druhých. Je zde 22 sester o které se starají jednak jejich mladší spolusestry a také 6 civilních zaměstnankyň, které se střídají na směnách. Tento dům je umístěn v krásném přírodním prostředí. Kolem něj je velká zahrada a obklopuje ji listnatý les. Velká výhoda domu je, že je řešen jako bezbariérový, a tak jsem mohla na přilehlé velké zahradě potkat dvě starší sestry o berlíče. Jedna okopávala růže a druhá nesla plastovou konev s vodou na zalévání květin. Celý dům prozařuje jakýsi klid a pohoda a všichni, se kterými jsem měla možnost se setkat, na mne velice pozitivně zapůsobili.

Sestra Marta je po životních a zdravotních útrapách také již odkázána na pomoc druhých, ale v jejím pokoji naleznete klubíčko vlny a pleťtací jehlice což svědčí o tom, že ve svém životě, pokud jí to zdraví dovolilo, nikdy nebyla zvyklá zahálet a snaží se nezahálet ani nyní. Velice mile, ač osobu cizí, mne přivítala a živě se zajímala o život a dění v Novém Hrozenkově. Naposledy zavítala na Valašsko asi před dvěma lety na pohřeb svého bratra a také se zúčastnila vysvěcení kostela Panny Marie Karmelské v Karolince. Srdečně pozdravuje všechny své rodáky a ty kteří ji nebo její rodinu znají a zahrnuje všechny do svých modliteb.

Připravila Ingrid Petřeková

Zdroj: vlastní životopis Sr. Marty

### Do věčnosti nás předešli

#### v měsíci dubnu

Anna Macháčová (1928) z N. Hrozenkova  
Libuše Trávníčková (1932) roz. Tomanová  
z N. Hrozenkova  
Věra Orságová (1952) roz. Orságová z N. H.

#### v měsíci květnu

Anděla Pavelková (1932) roz. Frydrychová  
z Karolinky  
Marie Cvanová (1926) roz. Zapalačová  
z Karolinky  
Jiří Zbranek (1952) z Horní Bečvy  
Božena Hlavatá (1932) roz. Koňářková z N.H.

#### v měsíci červnu

Josef Orság (1929) z N. Hrozenkova  
Filip Orság (2008) z N. Hrozenkova  
František Chuděj (1952) z N. Hrozenkova  
Ludmila Venglářová (1915) roz. Pišková  
z N. Hrozenkova

### Svátost manželství uzavřeli

10. dubna v Novém Hrozenkově  
Jarmila Orságová a Marcel Podešva  
24. dubna v Novém Hrozenkově  
Petra Jochcová a Jindřich Koňářík  
Marie Vráželová a Tomáš Černocký  
24. dubna v Karolince  
Kristýna Plánková a Jan Minarčík  
15. května v Novém Hrozenkově  
Daniela Kovářová a Jan Koňářík  
5. června v Novém Hrozenkově  
Magdaléna Relovská a Martin Dimitrov  
12. června v Novém Hrozenkově  
Soňa Kyjovská a Lukáš Cvešper  
12. června v Karolince  
Barbora Machová a Tomáš Mikulík

### Svátost křtu přijali a novými farníky se stali

#### v Novém Hrozenkově

18. dubna – Izabela Kateřina Doležalová,  
Martin Venglár, Tereza Haničáková,  
Lukáš Stančík, Nela Smékalová a  
Eliška Kretíková  
8. května - Benita Orságová  
15. května - Erik Antonín Januš  
16. května - Eliška Šuláková, Matyáš Malík,  
Julie Marie Khazalová, Ondřej Zátopek a  
Kristýna Marie Vašková  
20. června - Barbora Michálková a  
Erik Svatopluk Tkadlec

☞ Já vím, že bez Tebe, Pane moje námaha nestojí za moc. Ó jak se těším z Tvé velikosti Pane.  
Čím více Tě znám, tím vroucněji po Tobě toužím a přeji si být s Tebou. ☞

## Ukončení roku kněžší

Drazí fámici,

Před rokem touto dobou vyhlásil papež Benedikt XVI. začátek roku kněžší. Stalo se to při 150. výročí úmrtí svatého Jana Maria Vianney, faráře Arského. Svatý otec tento rok vyhlásil i z důvodu krize kněžských povolání. Jednak kvůli nedostatku mladých kněžží, ale i proto, aby posilnil kněze samotné. Tento rok začal velice slibně. Ale víme, že celý rok byl provázen aférami kněžží, kteří selhali ve svém povolání nebo kněžský stav opustili, také problémy s pedofilními



kněžzími, zprávou v médiích o tom, že „milenky“ kněžží žádají zrušení celibátu, až nakonec skončil krutou vraždou italského biskupa Mons. Padovesseho, biskupa v Turecku, která se stala pár dnů před návštěvou papeže v této zemi. A tak místo toho, abychom si my kněžží více uvědomovali, kým jsme, museli jsme čelit posměvačným poznámkám o naší bídosti. Myslím, že i pro Svatého otce byl rokem ponížení, kdy se na jeho osobu neustále vyťahovaly nové a nové obvinění z dob, kdy spravoval Kongregaci pro nauku víry. On sám však byl tím, kdo tyto smutné skutky kněžží nepopíral, ale chtěl aby se spravedlivě řešily. Veřejně se za ně omluvil a na apoštolských cestách se osobně setkal s oběťmi zneužívání.

Ale proč o tom píšete? Nechci zde ohajovat naše kněžské chyby, ze kterých některé byly opravdu zločiny. Spíše si myslím, že i zde se znovu objevila ďáblova taktika. Tento rok měl být rokem plným milosti a obnovy, rokem posílení naší důvěry ve službu kněze, rokem nabitým silou milosti a ďábel to věděl. A tak bylo třeba aby zaútočil.

Něco podobného se můžeme dočíst i v životopise sv. Jana Maria Vianney. Vždy, když měl druhý den přijít člověk, který jako by už patřil tomu zlému, a čekalo jej setkání s arským farářem, ďábel celou noc dělal na faře hrozný rámus a třískal dveřmi, aby Jana obral i o tu hodinku spánku, kterou pro sebe měl. Pro samotného Jana to bylo znamením toho, že druhý den jej čeká „velká ryba“, jak nazýval hříšníky, kteří již dávno nebyli u svátosti smíření a žili hříšným životem.

Myslím, že i my jsme se mohli v tomto roce

milosti setkat s něčím podobným. Ďábel si je vědom toho, kdo je kněz. Myslím, že ví mnohem lépe než my kněžží, jakou moc od Boha máme. Proto potřebuje na tento dar kněžství útočit tím, že ho očerní. Tím, že věřícím i nevěřícím neustále předkládá obraz kněze jako toho největšího vyvrhele. Ano, zločiny zůstávají zločiny a za ty je třeba nést zodpovědnost. Ale chci vás poprosit, abyste se o to více za nás kněze modlili. Abychom se nedali stáhnout jednostrannou kritikou v médiích, kterých cílem je oslabit naši důvěru v moc kněžské služby. Když papež Jan Pavel II. slavil své kněžské jubileum, vystoupil tam jeden starý kněz a řekl: „Svatý otče, jsem knězem již 50 let. Z těchto 50 let jsem 44 let prožil v těch nejkrutějších vězeních. Jen 6 let prožívám svobodu, ale navzdory tomu vím, že Pán je dobrý a věrný.“ Když toto řekl, papež jej silně objal za to, že vydržel a neztratil důvěru v Boží dobrotu.

V této době nás nečekají vězení ani se na nás nikdo nedívá jako na odvážlivce, ale o to více si můžeme uvědomit, že kněžství je jen malou odpovědí člověka na velkou Boží lásku. Kdyby nemělo cenu, myslím, že by všechny ty mediální kauzy neexistovaly. Znáte určité přísloví, že co nic nestojí, tak nestojí za nic. Myslím, že zde jde o hodně.

Děkuji vám, že se za nás kněze modlíte a že i navzdory všem chybám, se kterými jste se u nás setkali a setkáváte, dokážete v našich skutečích vidět toho, koho máme být obrazem. A modlete se prosím i za mladé lidi, aby měli odvalu, navzdory tomu všemu, co si o nás svět a společnost myslí, říci i v dnešní době Pánovi svoje lidské ANO.

*P. Marek Poláčik, SVD*

### Poutní slavnost v Karolince

Poutní slavnost ve filiálním kostele Panny Marie Karmelské v Karolince v neděli 18. července 2010, mše svatá v 7.30 hod a 11.00 hod. V Karolince bude kazatelem Mons. Josef Maňák, farář a děkan ve Frýdku-Místku, který pochází z Huslenek (narodil se v roce 1950, na kněze byl vysvěcen v Olomouci 28.8.1986).

### Setkání lidí dobré vůle

Již 4. ročník Setkání lidí dobré vůle se letos uskuteční právě v den oslav svátku slovan-ských věrozvěstů Cyrila a Metoděje v pondělí 5. července 2010, slavnostní mše svatá bude slavena od 11 hodin na místě kde leží základní kámen Cyrilometodějské kaple. Při této příležitosti bude vysvěcen nový dřevěný kříž. Půjdeme průvodem od chaty Kohútka v 10.45 hod. Od 14 do 16 hodin proběhne u chaty Kohútka doprovodný kulturní program.

Doprava bude zajištěna kyvadlově od 9.00 hod od kostela v Novém Hrozenkově, na zastávkách ve Vranči se bude zastavovat.

### Koncert sboru Mária

Ve čtvrtek 22. července po mši svaté ve filiálním kostele v Karolince proběhne koncert dětského pěveckého sboru Mária z Trstené. Tento soubor někteří možná již znáte z koncertu, který se uskutečnil ve farním kostele v září 2009.

### Jmenování

Jak jsme vás již informovali, na začátku tohoto roku se v naší slovenské provincii Společnosti Božího Slova uskutečnily volby nového provinciála. Po volbě nového vedení se také mění někteří spolubratři na postech vedení našich jednotlivých domů. A tak P. Jozef Strečka, SVD byl jmenován rektorem našeho semináře v Misijním domě sv. Arnolda Janssena v Bratislavě. Je to dům, ve kterém bydlí naši semináristé, v tomto roce je jich dvanáct a čtyři kněžží. P. Jozefovi vyprošujeme v jeho nové úloze Dary Ducha Svatého, aby tuto zodpovědnou úlohu plnil co nejlépe.

### Biřmování

V naší olomoucké arcidiecézi je zvykem, že svátost biřmování uděluje otec biskup každé tři až čtyři roky. V naší farnosti a farnosti Velké Karlovice jsme naposledy slavili slavnost biřmování 4. května 2008. Proto je v obou farnostech naplánována slavnost biřmování na podzim v příštím roce 2011. Upozorňuji tedy všechny mladé od 16 let věku i starší, kteří tuto svátost nepřijali, že od září tohoto roku začneme s pravidelnou přípravou k přijetí svátosti biřmování. Zvláště upozorňuji na tuto možnost starší, protože kmotrem při křtu dítěte má být dospělý praktikující křesťan, který tuto svátost přijal.

*P. Marek Poláčik, SVD  
správce farnosti Nový Hrozenkov*